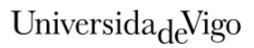
Guía Materia 2013 / 2014

DATOS IDENT	TIFICATIVOS					
	alidade, a seguridade e a sostibilidade					
Materia	Xestión da					
	calidade, a					
	seguridade e a					
	sostibilidade					
Código	V12G340V01602					
Titulación	Grao en			·		
	Enxeñaría en					
	Organización					
	Industrial					
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre		
	6	ОВ	3	2c		
Lingua de impartición						
	Organización de empresas e márketing					
	Fernández González, Arturo José		_			
Profesorado	Fernández González, Arturo José					
Correo-e	ajfdez@uvigo.es					
Web						
Descrición	(*)Esta asignatura tiene los siguientes objetivos:					
xeral	Conocer la evolución del concepto de calidad y de s			asumiendo el valor		
	estratégico de la gestión de la calidad en el entorno			مهاناه ما ام معاناه		
	Entender el significado de calidad total (TQM) y lo q total en las organizaciones.	ue supone impianta	ir ei enioque de ges	stion de la Calidad		
	Conocer los diferentes modelos que pueden servir a	lac empresas nara	implantar un cicto	ma de gestión de la		
	calidad y desarrollar el enfoque de calidad total.	ias empresas para	implantal un sistel	na de gestion de la		
	Aprender a utilizar las herramientas y técnicas que	nermiten desarrolla	ır la actividad de ur	na empresa baio la		
	perspectiva de la calidad (planificación y diseño de					
	de los resultados obtenidos) y, finalmente, la incorp					
	empresa.					
	Tomar conciencia del impacto que el desarrollo de l					
	medio ambiente. Diferenciar las obligaciones de las					
	frente a la voluntariedad de los sistemas de gestión Valorar las ventajas derivadas de la gestión medioa					
	en el desarrollo sostenible. Conocer los diferentes referenciales que pueden servir a las empresas para implantar un SGM. Adquirir una perspectiva general acerca de los riesgos que conlleva el desempeño de las actividades profesionales y los diferentes campos de estudio implicados en su prevención. Valorar las ventajas derivadas de la gestión de la seguridad y salud en el trabajo en el desempeño de la					
	actividad empresarial y conocer los diferentes referenciales que pueden servir a las empresas para implantar					
	un SGSST. Comprender los beneficios que pueden derivarse de la integración de los tres sistemas estudiados (SGC, SGMA y SGSST) bajo un mismo marco de desarrollo.					
	Conocer los objetivos, los diferentes tipos y el funcio		uditorías de los siste	emas de gestión de		
	la calidad y del medio ambiente, como requisitos prentidades acreditadas.					

Competencias de titulación				
Códig	0			
A6	CG 6. Capacidade para o manexo de de especificacións, regulamentos e normas de obrigado cumprimento.			
A7	CG 7. Capacidade de analizar e valorar o impacto social e ambiental das solucións técnicas.			
A8	CG 8. Capacidade para aplicar os principios e métodos da calidade.			
A38	IO7 Coñecementos sobre a xestión da calidade, seguridade e ambiente, así como as distintas metodoloxías de			
	mellora.			
B1	CT1 Análise e síntese.			
B2	CT2 Resolución de problemas.			

Competencias de materia				
Resultados previstos na materia	Res	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
(*)(*)	A6	B1		
	A7	B2		
	A8			
	A38			

Contidos		
Tema		
1. Evolución del concepto de calidad. La gestión		
de la calidad total o TQM: principales conceptos.		
Normalización, certificación y acreditación.		
3. Modelos de gestión de la calidad: ISO 9000 3.1. La norma ISO 9001		
3. Modelos de gestion de la Calidad. 130 9000	3.2. Diseño, desarrollo e implantación de un sistema de gestión de la	
	calidad según ISO 9000	
4. Los costes asociados a la calidad	Calluau Seguii 130 9000	
	E 1 La martién de la calidad en el caster de automoción	
5. Modelos de gestión de la calidad. Otros referenciales	5.1. La gestión de la calidad en el sector de automoción 5.2. La gestión de la calidad en el sector sanitario	
referenciales	5.3. La gestión de la calidad en el sector santano 5.3. La gestión de la calidad y la seguridad alimentaria	
	5.4. La gestión de la calidad y la segundad alimentaria 5.4. La gestión de la calidad en otros sectores	
	5.5. El marcado CE	
6. Modelos de Excelencia	6.1. El Modelo EFQM de Excelencia	
7. Herramientas para el control y la mejora de la	7.1. Herramientas básicas de la calidad	
calidad	7.1. Herramientas basicas de la calidad 7.2. Control estadístico del proceso (SPC)	
	8.1. Introducción a la gestión medioambiental. Conceptos básicos	
8. La gestión medioambiental		
O. Madalaa da mastión madia ambiental: ICO	8.2. Legislación medioambiental 9.1. La norma ISO 14001	
9. Modelos de gestión medioambiental: ISO		
14000 y Reglamento EMAS	9.2. Diseño, desarrollo e implantación de un sistema de gestión	
	medioambiental según ISO 14000 9.3. El Reglamento EMAS	
12 Auditorías internas de sistemas de sestión	9.4. Comparativa ISO 14000 vs EMAS 12.1. Auditorías internas. Planificación, realización y registro	
12. Auditorías internas de sistemas de gestión		
10. La martifa de la consuidad su calsidare al	12.2. La norma ISO 19011	
10. La gestión de la seguridad y salud en el	10.1. Introducción a la gestión de la seguridad y salud en el trabajo.	
trabajo	Conceptos básicos	
11. Modelos de gestión de la seguridad y salud el	10.2. Legislación de seguridad y salud en el trabajo	
al trabajo. OUCAS 19000	11.2. Diseño, desarrollo e implantación de un sistema de gestión de la	
el trabajo: OHSAS 18000	seguridad y salud en el trabajo según OHSAS 18000	
13. Sistemas integrados de gestión	seguridad y Salud eli el trabajo seguri OnSAS 10000	
14. Sostenibilidad y Responsabilidad Social		
Empresarial		
Prácticas	P1. Herramientas de mejora de la calidad (I)	
Tucticus	P2. Herramientas de mejora de la calidad (II)	
	P3. Herramientas de mejora de la calidad (III)	
	P4. Documentación del sistema de gestión de la calidad	
	P5. Indicadores del sistema de gestión de la calidad	
	P6. Gestión medioambiental. Identificación y evaluación de aspectos	
	ambientales	
	P7. Gestión de la seguridad y salud en el trabajo. Identificación y	
	evaluación de riesgos laborales	
	P8. Prueba de seguimiento práctica	
	P9. Exposición de trabajos	
	1	

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	27	27	54
Estudo de casos/análises de situacións	5	5	10
Prácticas en aulas de informática	4	4	8
Prácticas de laboratorio	10	10	20
Presentacións/exposicións	2	0	2
Traballos e proxectos	0	16	16
Informes/memorias de prácticas	0	12	12
Probas de resposta curta	2	8	10
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	16	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente				
	Descrición			
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas			
	e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.			
Estudo de casos/análises	s Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar			
de situacións	hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en			
	procedementos alternativos de solución.			
Prácticas en aulas de informática	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo, desenvolvidas en aulas de informática.			
Prácticas de laboratorio	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·			
	habilidades básicas y procedimentales relacionadas con la materia objeto de estudio.			
Presentacións/exposició	nExposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre			
S	contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto Pódese levar a cabo de			
	maneira individual ou en grupo.			

Atención personalizada				
Metodoloxías	Descrición			
Sesión maxistral	O alumno/a disporá de atención personalizada para a elaboración dos traballos correspondentes ás prácticas, a preparación de exposicións no seu caso, e tamén para a resolución de dúbidas previas ás probas tipo test e finais.			
Prácticas en aulas de informática	O alumno/a disporá de atención personalizada para a elaboración dos traballos correspondentes ás prácticas, a preparación de exposicións no seu caso, e tamén para a resolución de dúbidas previas ás probas tipo test e finais.			
Estudo de casos/análises de situacións	O alumno/a disporá de atención personalizada para a elaboración dos traballos correspondentes ás prácticas, a preparación de exposicións no seu caso, e tamén para a resolución de dúbidas previas ás probas tipo test e finais.			
Presentacións/exposicións	O alumno/a disporá de atención personalizada para a elaboración dos traballos correspondentes ás prácticas, a preparación de exposicións no seu caso, e tamén para a resolución de dúbidas previas ás probas tipo test e finais.			
Prácticas de laboratorio	O alumno/a disporá de atención personalizada para a elaboración dos traballos correspondentes ás prácticas, a preparación de exposicións no seu caso, e tamén para a resolución de dúbidas previas ás probas tipo test e finais.			
Probas	Descrición			
Traballos e proxectos	O alumno/a disporá de atención personalizada para a elaboración dos traballos correspondentes ás prácticas, a preparación de exposicións no seu caso, e tamén para a resolución de dúbidas previas ás probas tipo test e finais.			
Informes/memorias de prácticas	O alumno/a disporá de atención personalizada para a elaboración dos traballos correspondentes ás prácticas, a preparación de exposicións no seu caso, e tamén para a resolución de dúbidas previas ás probas tipo test e finais.			

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos e proxectos	O estudante presenta un traballo de contido relativo aos contidos da materia, que será especificado ao inicio do curso. Poderase levar a cabo de maneira individual ou en grupos de dous estudantes.	10
Informes/memorias de prácticas	O estudante presenta unha memoria de cada práctica. Poderase levar a cabo de maneira individual ou en grupo, segundo o caso. É necesario superar estas memorias, aínda que non teñan peso na cualificación do aluno/a.	
Probas de resposta curta	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	60
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	n Probas para a avaliación que inclúen actividades, casos ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	a 30

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua

O aluno/a deberá facer as prácticas e elaborar e presentar as memorias das prácticas que se lle encomenden ao longo do curso. Permitiranse dúas faltas de asistencia a prácticas, aínda que nestes casos o aluno/a deberá facer igualmente un traballo compensatorio relacionado con cada práctica á que non asistiu, acordado co profesor correspondente.

Ademáis, o aluno/a deberá elaborar, de xeito individual ou en parella, e expoñer ao final do curso, un traballo práctico que será plantexado polo profesor ao comezo do curso. No caso de aprobar este traballo, a nota obtida nel suporá un 10% da cualificación total.

Ademáis, haberá tres probas de seguemento ao longo do curso (dúas correspondentes aos contidos teóricos e unha aos contidos prácticos), que serán liberatorias do exame final se son aprobadas polo aluno/a, e neste caso teránun valor do 90% da cualificación total. Dentro dese 90%, o valor de cada unha das probas de seguemento será dun 60% as teóricas (30% cada unha) e un 30% a práctica.

O aluno/a que teña pendente só algunha(s) proba(s) de seguemento, poderá recuperala(s) unicamente na convocatoria de Xuño.

O aluno/a que teña pendente só o traballo práctico da materia, poderá recuperalo únicamente na convocatoria de Xuño.

Convocatorias oficiais

O aluno/a que non supere a materia por evaluación continua terá que presentarse a un exame final, teórico-práctico. O aluno/a que teña superadas as prácticas, e só teña suspenso(s) algunha(s) proba(s) de seguemento e/ou o traballo da materia, fará unha proba reducida cunha parte teórica (70% da nota) e outra práctica (30% da nota). O aluno/a que non supere as prácticas e/ou non presente o traballo da materia, fará unha proba ampliada con valor do 100% da nota (70% a parte teórica e 30% a parte práctica).

Aclaracións

A nota final do aluno/a calcularase a partires das notas das distintas probas, tendo en conta a ponderación destas (probas teóricas 60%, proba práctica 30%, e traballo práctico 10%).

De calquer xeito,para superar a materia é condición necesaria superar tódalas partes sen que ningunha das notas sexa inferior ao 4 (nota mínima pra compensar) e ter unha media de aprobado (nota >=5). Nos casos en que a nota media sexa igual ou superior ao valor do aprobado (>=5) pero nalgunha das partes non se acadara o valor mínimo de 4, a cualificación final será de suspenso.

A xeito de exemplo,un aluno/a que teña obtido as seguintes calificacións: 5, 9, 8 y 1 estaría suspenso, aínda cando a nota media da un valor >=5, ao ter unha das partes por debaixo da nota de corte (4). Nestes casos, a nota que se reflectirá na acta será de ∏suspenso (4)∏.

Bibliografía. Fontes de información

CAMISÓN, C.; CRUZ, S.; GONZÁLEZ, T., **Gestión de la Calidad: conceptos, enfoques, modelos y sistemas**, Pearson-Prentice Hall, Madrid,

CUATRECASAS, L., Gestión Integral de la Calidad. Implantación, Control y Certificación, Gestión 2000, Barcelona, SEOÁNEZ CALVO, M. y ANGULO AGUADO, I., Manual de Gestión Medioambiental de la Empresa: Sistemas de Gestión Medioambiental, Auditorías Medioambientales, Evaluaciones de Impacto Ambiental., Díaz de Santos, Madrid,

BELLAICHE, M., Después de la certificación ISO 9001, AENOR Ediciones, Madrid,

CUADERNOS IMPIVA, Aspectos medioambientales. Identificación y evaluación, AENOR/IMPIVA, Valencia,

DEMING, W.E., Calidad, productividad y competitividad. La salida de la crisis, Ediciones Díaz de Santos, S.A., Madrid,

GONZÁLEZ GAYA, C.; DOMINGO NAVAS, R.; SEBASTIÁN PÉREZ, M.A., **Técnicas de mejora de la calidad**, UNED, Madrid,

GRYNA, F.M.; CHUA, R.C.H.; DEFEO, J.A., Método Juran. Análisis y Planeación de la calidad, McGraw-Hill, México D.F.,

HAYES, B.E., **Cómo medir la satisfacción del cliente. Desarrollo y utilización de cuestionarios**, Ediciones Gestión 2000, S.A., Barcelona,

IHOBE, Indicadores Medioambientales para la Empresa, IHOBE, País Vasco,

JONQUIÈRES, M., Manual de auditoría de los sistemas de gestión, AENOR Ediciones, Madrid,

JURAN, J.M.; BLANTON, A., Manual de Calidad, McGraw-Hill, México D.F.,

KUME, H., Herramientas estadísticas básicas para el mejoramiento de la calidad, Editorial Norma, S.A., Bogotá,

ISHIKAWA, K., Introducción al control de calidad, Díaz de Santos,

http://http://gio.uvigo.es/asignaturas/gestioncalidad,

www.aec.es,

www.aenor.es,

www.iso.ch.

www.belt.es,

http://www.cmati.xunta.es/,

http://www.clubexcelencia.org/,

http://ec.europa.eu/environment/emas/index en.htm,

www.enac.es.

http://www.insht.es,

UNE (AENOR),

CONFEDERACIÓN CANARIA DE EMPRESARIOS, **Manual de Prevención de Riesgos Laborales. 660 Preguntas y Respuestas sobre la Prevención**, Confederación Canaria de Empresarios, CEOE,

SÁNCHEZ-TOLEDO, A.; FERNÁNDEZ, B., Cómo implantar con éxito OHSAS 18001, AENOR Ediciones, Madrid,

AENOR, UNE-EN ISO 9001:2008, AENOR,

AENOR, UNE-EN ISO 14001:2004, AENOR,

AENOR, OHSAS 18001:2009, AENOR,

Empregaranse as tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de información de carácter académico e científico.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Organización da produción/V12G340V01601

Organización do traballo e factor humano/V12G340V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Introdución á xestión empresarial/V12G340V01201 Fundamentos de organización de empresas/V12G340V01405

Xestión de produtos e servizo ao cliente/V12G340V01501